

SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİR – HASAN ALMA

27 Ocak'ta TBMM'ye sunulan Kanun Teklifi'nin "İşletme kayıtlarının düzeltilmesi"ne ilişkin düzenlemeleri.

No: 2023 – 19

Tarih: 30.01.2023

Özet: 27 Ocak 2023 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulan "Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin işletme kayıtlarının düzeltilmesiyle ilgili hükümleri (6. madde) hakkındaki açıklamalarımız aşağıda dikkatinize sunulmaktadır:

- Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri, **işletmelerinde mevcut olduğu hâlde kayıtlarında yer almayan emtia, makine, teçhizat ve demirbaşları** rayiç bedelleriyle, bir envanter listesiyle birlikte vergi dairelerine bildirmek suretiyle defterlerine kaydedebilirler. Bu uygulamadan yararlanmak isteyen mükellefler söz konusu işlemleri **30 Nisan 2023 tarihine kadar** gerçekleştirmek zorundadırlar.

Beyan edilen emtia, makine, teçhizat ve demirbaşların bedeli üzerinden tabi olduğu oranın yarısı esas alınarak katma değer vergisi hesaplanması gerekmektedir. Bu vergi ayrı bir beyanname ile sorumlu sıfatıyla beyan edilerek, beyanname verme süresi içinde ödenecektir.

- Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri, kayıtlarında yer aldığı hâlde işletmelerinde mevcut olmayan emtia, makine, teçhizat ve demirbaşlarını; emtialar bakımından cari yıl kayıtlarına göre tespit edilen gayrisafi kâr oranını, makine, teçhizat ve demirbaşlar bakımından ise kendilerince veya bağlı oldukları meslek kuruluşlarınca tespit edilecek rayiç bedellerini dikkate alarak fatura düzenlemek ve her türlü vergisel yükümlülüklerini yerine getirmek suretiyle kayıt ve beyanlarına intikal ettirebilirler.

Bu işlemlerin **30 Nisan 2023 tarihine kadar** yapılması gerekmektedir.

Yukarıdaki hükme göre ödenmesi gereken katma değer vergisi, ilk taksiti beyanname verme süresi içinde, izleyen taksitler beyanname verme süresini takip eden 1. ve 2. ayda olmak üzere 3 eşit taksitte ödenir.

- Bilanço esasına göre defter tutan **kurumlar vergisi mükellefleri**, **31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla düzenledikleri bilançolarında görülmekle birlikte işletmelerinde bulunmayan; kasa mevcutları** ve işletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) ortaklarından alacaklı bulunduğu tutarlar ile ortaklara borçlu bulunduğu tutarlar arasındaki **net alacak tutarları** ile bunlarla ilgili diğer hesaplarda yer alan işlemlerini vergi dairelerine beyan etmek suretiyle kayıtlarını düzeltebilirler.

Vergi dairesine beyan ve kayıtların düzeltilmesi işlemlerinin **30 Nisan 2023 tarihine kadar** yapılması gerekmektedir.

Beyan edilen tutarlar üzerinden **%3 oranında hesaplanan vergi**, beyanname verme süresi içinde ödenecektir.

Kanun Teklifi'nin aynen yasalaşması durumunda yukarıdaki hükümler, Kanun'un yayım tarihinde yürürlüğe girecektir.

"Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" 27 Ocak 2023 tarihinde TBMM Başkanlığına sunuldu. Kanun Teklifi'nin "İşletme kayıtlarının düzeltilmesi" başlıklı 6. maddesiyle ilgili açıklamalarımız aşağıda dikkatinize sunulmaktadır:

I. İşletmede mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan kıymetler

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri, işletmelerinde mevcut olduğu hâlde kayıtlarında yer almayan **emtia, makine, teçhizat ve demirbaşları** kendilerince veya bağlı oldukları meslek kuruluşunca tespit edilecek rayiç bedeliyle, bir envanter listesiyle vergi dairelerine bildirmek suretiyle defterlerine kaydedebilirler. Adi, kolektif

SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİR – HASAN ALMA

ve adi komandit şirketler için de geçerli olan bu uygulamadan yararlanmak isteyen mükellefler, söz konusu işlemleri **30 Nisan 2023 tarihine kadar** gerçekleştirmek zorundadırlar.

Bildirime dâhil edilen kıymetler için amortisman ayrılmaz, bu kıymetlerin satılması hâlinde satış bedeli, deftere kaydedildikleri değerinden düşük olamaz.

A. Muhasebe kayıtları

1. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler

Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, yukarıdaki hükümler uyarınca aktiflerine kaydettikleri emtia için ayrı, makine, teçhizat ve demirbaşlar için ayrı olmak üzere **özel karşılık hesabı** açarlar. Emtia için ayrılan karşılık, ortaklara dağıtılması veya işletmenin tasfiye edilmesi hâlinde sermayenin unsuru sayılır ve vergilendirilmez. Makine, teçhizat ve demirbaşlar envantere kaydedilir ve ayrılan karşılık birikmiş amortisman addolunur.

2. İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler

İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ise söz konusu emtiayı defterlerinin gider kısmına satın alınan mal olarak kaydederler.

B. Hesaplanan katma değer vergisi, beyan ve ödeme

Beyan edilen emtia, makine, teçhizat ve demirbaşların bedeli üzerinden **tabi olduğu oranın yarısı esas alınarak katma değer vergisi hesaplanması** gerekmektedir. Bu vergi, ayrı bir beyanname ile sorumlu sıfatıyla beyan edilerek, beyanname verme süresi içinde ödenecektir.

C. Ödenen verginin indirimi

akine, teçhizat ve demirbaşlar üzerinden ödenen KDV, hesaplanan katma değer vergisinden indirilemez. Emtia üzerinden ödenen vergi ise genel esaslara göre indirilebilecek ancak iadeye konu edilemeyecektir.

Bu emtia, makine, teçhizat ve demirbaşlar için Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 9. maddesinin (2) numaralı fıkrası hükmü uygulanmaz. Söz konusu fıkra, belgesiz mal bulundurduğu ya da belgesiz hizmet satın aldığı tespit edilen mükelleflerle ilgili olarak yapılacak işlemler yer almaktadır.

D. Özel tüketim vergisi konusuna giren mallar

Özel tüketim vergisi konusuna giren malları beyan eden ve alış belgelerini ibraz edemeyen mükelleflerin, bu malların beyan tarihindeki miktarı ve emsal bedeli üzerinden geçerli olan özel tüketim vergisini sirkülerimizin I/B bölümünde belirtilen beyanname verme süresi içinde ayrı bir beyanname ile beyan ederek aynı süre içinde ödemeleri gerekmektedir.

Bu durumda beyana konu edilen mallar bakımından Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun 4. maddesinin (3) numaralı fıkrası hükmü uygulanmaz. (Söz konusu fıkra, ÖTV'ye tabi belgesiz mal bulundurduğu tespit edilen mükelleflerle ilgili yapılacak işlemlere yer verilmektedir.)

Yukarıdaki kapsamda beyan edilen kıymetler için geçmişe yönelik vergi cezası kesilmeyecektir.

II. Kayıtlarda yer aldığı halde işletmede bulunmayan kıymetler

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kollektif ve adi komandit şirketler dâhil), kayıtlarında yer aldığı hâlde işletmelerinde mevcut olmayan emtia, makine, teçhizat ve demirbaşlarını;

- Emtialar bakımından, aynı nev'iden emtialara ilişkin cari yıl kayıtlarına göre tespit edilen gayrisafi kâr oranını,

SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİR – HASAN ALMA

- Makine, teçhizat ve demirbaşlar bakımından, kendilerince veya bağlı oldukları meslek kuruluşunca tespit edilecek rayiç bedelleri,

dikkate alarak fatura düzenlemek ve her türlü vergisel yükümlülüklerini yerine getirmek suretiyle kayıt ve beyanlarına intikal ettirebilirler. Bu işlemlerin de **30 Nisan 2023 tarihine kadar** (bu tarih dahil) yapılması gerekmektedir.

Gayrisafî kâr oranının cari yıl kayıtlarına göre tespit edilemediği hallerde, mükellefin bağlı olduğu meslek odalarının belirleyeceği oranlar esas alınır.

Yukarıdaki hükme göre ödenmesi gereken **katma değer vergisi, ilk taksiti beyanname verme süresi içinde, izleyen taksitler beyanname verme süresini takip eden 1. ve 2. ayda olmak üzere 3 eşit taksitte** ödenir.

Yukarıdaki uygulamayla ilgili olarak geçmişe yönelik vergi cezası ve gecikme faizi uygulanmayacaktır.

III. Kasa mevcudu ve ortaklardan alacaklar ile bunlarla ilgili diğer işlemler

A. Kapsama giren kıymetler

Bilanço esasına göre defter tutan **kurumlar vergisi mükellefleri, 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla düzenledikleri bilançolarında** görülmekle birlikte işletmelerinde bulunmayan;

- Kasa mevcutları ve
- İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) ortaklarından alacaklı bulunduğu tutarlar ile ortaklara borçlu bulunduğu tutarlar arasındaki net alacak tutarları ile
- Bunlarla ilgili diğer hesaplarda yer alan işlemlerini,

vergi dairelerine beyan etmek suretiyle kayıtlarını düzeltebilirler.

B. Kayıtların düzeltilmesi, verginin hesaplanması, beyan ve ödeme süreleri

Vergi dairesine beyan ve kayıtların düzeltilmesi işlemlerinin **30 Nisan 2023 tarihine kadar** (bu tarih dahil) yapılması gerekmektedir.

Beyan edilen tutarlar üzerinden **%3 oranında hesaplanan vergi**, beyanname verme süresi içinde ödenecektir.

Ödenen bu vergiler, gelir veya kurumlar vergisinden mahsup edilmez; beyan edilen tutarlar ve ödenen vergiler, kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilmez. Bu kapsamda beyan edilen tutarlar nedeniyle ilave bir tarhiyat yapılmaz.

IV. Hazine ve Maliye Bakanlığının yetkileri

Kanun Teklifi Hazine ve Maliye Bakanlığına, yılı içerisinde ödenmesi gereken vergilerin ödeme sürelerinde değişiklik yapma, Vergi usul Kanunu'na göre bildirimde bulunma zorunluluğu getirme ve uygulamaya ilişkin diğer usul ve esasları belirleme konularında yetki vermektedir.

V. Yürürlük

Kanun Teklifi'nin aynen yasalaşması durumunda yukarıdaki düzenlemeler Kanun'un yayım tarihinde yürürlüğe girecektir.

Saygılarımızla.